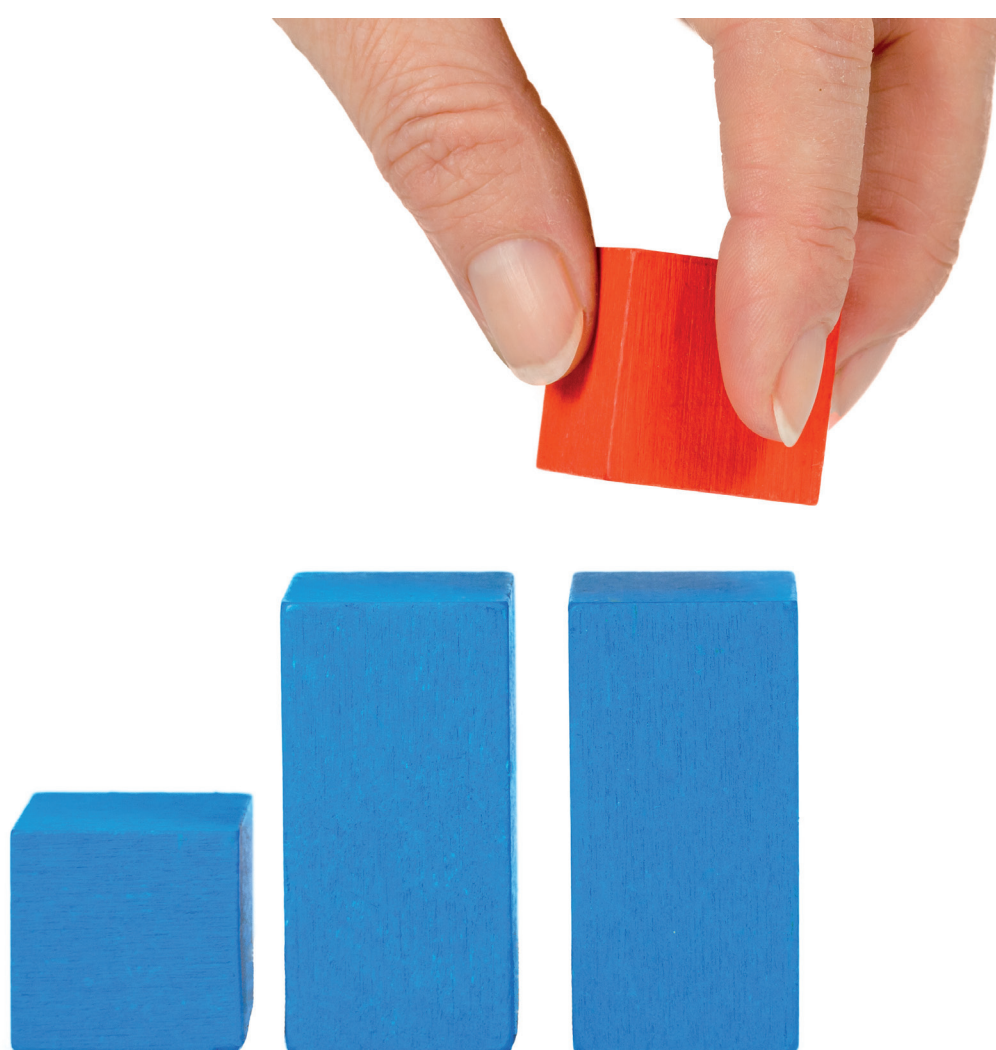

JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

PODPORA ŽÁKŮ UČEBNÍCH OBORŮ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

KOLEKTIV AUTORŮ

JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

PODPORA ŽÁKŮ UČEBNÍCH OBORŮ

JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

PODPORA ŽÁKŮ UČEBNÍCH OBORŮ

Kolektiv autorů:

Dana Kočková, Romana Jezberová, Zoja Franklová, Libor Berný, Vít Valeš

Vydal Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu Nová závěrečná zkouška 2 v červnu 2015

OBSAH

ÚVOD	7
1 PRŮBĚH REFORMY ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK V UČEBNÍCH OBORECH	13
1.1 REFORMA MÁ SVŮJ POČÁTEK V DEVADESÁTÝCH LETECH 20. STOLETÍ	
1.2 KVALITA I (2005–2008)	
1.3 NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA (NZZ, 2009–2012)	
1.4 NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA 2 (NZZ_2, 2012–2015)	
2 KONCEPCE NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY	25
2.1 V ČEM JE NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA „NOVÁ“?	
2.2 ŠKOLNÍ ČÁST ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY	
2.3 NETRADIČNÍ PRVKY ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY	
2.4 KONCEPCE NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY STAVÍ NA SPOLUPRÁCI SE ZAMĚSTNAVATELI	
3 INFORMAČNÍ SYSTÉM NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY	37
3.1 MODUL TVŮRCE TÉMAT	
3.2 MODUL SPRÁVCE	
3.3 MODUL PRO KOMUNIKACI V SYSTÉMU	
3.4 WEBOVÝ PORTÁL	
4 JEDNOTNÉ ZADÁNÍ VE ŠKOLE	43
4.1 ORGANIZACE ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK ZŮSTÁVÁ ZÁLEŽITOSTÍ ŠKOLY	
4.2 JEDNOTNÉ ZADÁNÍ PÍSEMNÉ ZKOUŠKY OBSAHUJE NABÍDKU TÉMAT	
4.3 SJEDNOCENÍ POŽADAVKŮ NA HODNOCENÍ ZKOUŠEK	
4.4 TÉMATA PRAKTICKÉ ZKOUŠKY LZE ŘEŠIT VE ŠKOLE NEBO VE FIRMĚ	
4.5 TŘETINA ŠKOL POSKYTUJE ZPĚTNOU VAZBU	
4.6 VYUŽÍVÁNÍ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ U ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	
5 REFORMA BYLA DOKONČENA – A CO DÁL?	57
5.1 NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA	
5.2 JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PO SKONČENÍ PROJEKTŮ	
5.3 E-LEARNINGOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ TVŮRCŮ A UŽIVATELŮ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ	
5.4 PÍSEMNÉ ZKOUŠKY BUDE MOŽNÉ SKLÁDAT NA POČÍTAČI	

ÚVOD

Jaroslav Fidrmuc, náměstek ministra školství pro vzdělávání: Zkoušky jasně určují úroveň, které má žák dosáhnout

Chtěl bych zdůraznit, že příprava jednotných závěrečných zkoušek v učebních oborech znamená opravdu velký posun v českém vzdělávání. Význam těchto zkoušek podtrhuje i skutečnost, že se staly realitou ještě dříve, než byly povinně zavedeny – ve školním roce 2013/2014 je dobrovolně akceptovalo 94 % škol s obory kategorie H a 85 % škol s obory kategorie E.

Za velmi významné považuji, že se závěrečné zkoušky díky jednotnému zadání objektivizují, jsou srovnatelné napříč všemi školami a jasně stanovují úroveň, které má žák dosáhnout. Fakt, že témata zkoušek jsou stanovena centrálně, znamená, že ať už žáci budou zkoušky skládat v Aši, nebo třeba v Kroměříži, bude jejich obsah a náročnost srovnatelná. To je velmi důležitá informace i pro budoucí zaměstnavatele, pro něž budou znalosti absolventa zřejmější.

Důležité je také to, že obsah jednotných zadání posuzují zaměstnavatelé, kteří znají podmínky reálné praxe. Spolupráce mezi vzdělávací soustavou a zaměstnavateli by tím ovšem neměla končit. Za klíčové považuji, aby se v odborném vzdělávání v ČR začaly uplatňovat prvky duálního systému. Je tedy třeba zapojit zaměstnavatele přímo do vzdělávání. Firmy by měly mít zájem, aby k nim budoucí absolventi učebních i maturitních oborů chodili na praxi a seznámili se tak

s reálným provozem. Školství a zaměstnavatelská sféra musí mít k sobě blíže a společně vzdělat mladou generaci tak, aby byla uplatnitelná na trhu práce. Jestliže se tohle stane, potom mohou zaměstnavatelé žákům nabídnout nejenom stipendia, ale budou je chtít také zaměstnat, protože při praxi uvidí, jak jsou šikovní. A díky reálné šanci na získání dobrého zaměstnání budou mít žáci silnější motivaci k tomu, aby se učili.

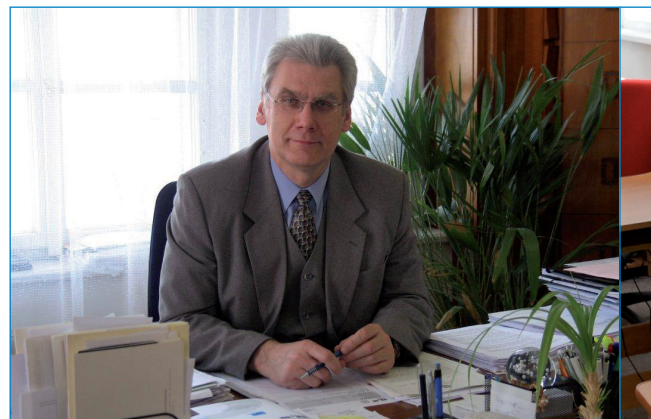
Kromě toho si myslím, že by závěrečné zkoušky neměly být pro absolventy něčím konečným. Proto se připravují mistrovské zkoušky, které by jim měly dát perspektivu, že jejich vzdělávání nemusí končit výučním listem, že v něm mohou pokračovat, složit mistrovskou zkoušku a pak dosáhnout třeba úrovně profesního bakaláře. Když budou mít žáci před sebou takové možnosti, mnohem lépe si uvědomí, jaký je skutečný smysl vzdělávání.

Jaromír Krejčí, ředitel Odboru vzdělávací soustavy MŠMT: Nová závěrečná zkouška je inovativním projektem

Nová závěrečná zkouška je významným inovativním prvkem, který sjednotil výstupní parametry závěrečného hodnocení žáků, takže školy i budoucí zaměstnavatelé mohou mít větší pocit jistoty, že z daného oboru vzdělání odcházejí do praxe dostatečně připravení absolventi. Proces přípravy nové závěrečné zkoušky byl postupný a odborné školy na něm přímo spolupracovaly. K hlavním přednostem tohoto projektu proto patří komunikativnost.

Vyzdvihnout bych chtěl i dobrou spolupráci s budoucími zaměstnavateli. Je zřejmé, že škola nemůže žáka připravit na všechny detaily praxe, ale ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR, která byla významným partnerem projektu, se podařilo dosáhnout toho, že jsou závěrečné zkoušky sladěny s potřebami zaměstnavatelů. Tím tato zkouška získává na vážnosti a přitažlivosti pro žáky i samotné zaměstnavatele.

Velmi oceňuji, že se bez konfliktů podařilo sjednotit názory centra a škol na potřebu i organizaci nové závěrečné zkoušky. Svědčí o tom fakt, že se přes 90 % škol dobrovolně přihlásilo k využívání jednotných zadání, což je evidentní úspěch. Je mým velkým přáním, aby nová závěrečná zkouška i nadále dobře fungovala a chtěl bych poděkovat jak pracovníkům projektu, tak všem, kteří se na přípravě jednotných zadání podíleli – editorům, autorům a také školám, které se do systému nových závěrečných zkoušek aktivně zapojily.

Dana Kočková, NÚV, hlavní manažerka projektu NZZ 2: Nová závěrečná zkouška přináší cyklus postupného zlepšování kvality

Jakou změnu přinesla nová závěrečná zkouška do systému odborného vzdělávání? Sjednocování závěrečných zkoušek v učebních oborech založilo funkční spolupráci škol, odborníků z praxe a Národního ústavu pro vzdělávání na závěrečném hodnocení žáků učebních oborů. Zkouška se tak stala pro všechny transparentní a důvěryhodnou, trvale působí na kvalitu vzdělávání v učebních oborech.

Než se začala jednotná zadání ve školách uplatňovat, byl obsah závěrečné zkoušky záležitostí každé školy, což vedlo ke známým důsledkům, především k nevyrovnané úrovni zkoušek. Dnes je povinností každé školy využívat témata vytvořená podle standardů jednotlivých kvalifikací.

Nastavený systém nové závěrečné zkoušky je otevřený, do procesu tvorby témat se může zapojit každá škola. Nově vytvořené téma posoudí odborník z praxe a metodik NÚV, teprve poté je poskytnuto všem školám k využití. Po uplatnění tématu u závěrečných zkoušek pošlou školy do NÚV své hodnocení, případně upozorní na chyby. Pak se téma znovu otevře, vyhodnotí se došlé připomínky a téma se upraví. Podobnost s cyklem postupného zlepšování kvality (PDCA cyklus) tu není náhodná.

1

1 PRŮBĚH REFORMY ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK V UČEBNÍCH OBORECH

Potřeba sjednocení závěrečných zkoušek souvisí s větší autonomií škol, kterou získaly po roce 1990. Střední odborné školy si samy určovaly, co bude obsahem závěrečných zkoušek, a zaměstnavatelé pak nevěděli, co mohou očekávat od čerstvých absolventů. Sjednocení závěrečných zkoušek v učebních oborech tak má za cíl obnovit prestiž výučního listu.

1.1 REFORMA MÁ SVŮJ POČÁTEK V DEVADESÁTÝCH LETECH 20. STOLETÍ

Už tehdy považovaly některé odborné školy za nepřijatelné, aby si každá škola mohla sestavovat obsah závěrečné zkoušky v podstatě pouze podle svých potřeb a podmínek. V důsledku toho měla závěrečná zkouška ve školách realizujících stejný obor vzdělání velmi rozdílnou úroveň náročnosti. Některé ze škol při ní ověřovaly opravdu všechny kompetence významné pro výkon dané profese, jiné však její obsah zjednodušovaly. Důvodem k tomu bylo hlavně nedostatečné materiální či prostorové vybavení. Dosažení výučního listu pak nezaručovalo, že absolvent skutečně zvládá kvalifikační požadavky na výkon profese, pro kterou byl vzděláván.

Aktivně na tuto situaci reagovaly například odborné školy s elektrotechnickými obory, které začaly spolupracovat na stanovení společného obsahu písemné, praktické i ústní zkoušky. V důsledku těchto spontánních iniciativ byl v Národním ústavu odborného vzdělávání (NÚOV, dnes Národní ústav pro vzdělávání, NÚV) zpracován materiál Ukončování přípravy v učebních oborech, který navrhl nový model závěrečných zkoušek, založený na jednotném zadání pro každý obor vzdělání a na úzké spolupráci učitelů SOŠ a SOU s odborníky z praxe jak při tvorbě jednotných zadání, tak při realizaci závěrečných zkoušek na školách.

Nový model závěrečných zkoušek bylo nutné ověřit v praxi. Z toho důvodu byl připraven společný projekt MŠMT a NÚOV [Pilotní ověřování jednotného zadání závěrečných zkoušek ve vybraných učebních oborech](#). Ověřování probíhalo ve školním roce 2003/2004 v oborech vzdělání Automechanik, Elektrikář–silnoproud a Kuchař. Celkem se ho zúčastnilo 34 škol a závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání konalo 1 191 žáků.

Výhody jednotných zadání pro školy:

- Získají zadání závěrečných zkoušek srovnatelné svou náročností se zadáním na ostatních školách vyučujících tentýž obor a mohou si vyzkoušet, zda úroveň jejich výuky odpovídá standardu;
- Ověřují si, že jsou jejich žáci dobře připravováni pro praxi, protože na jednotném zadání spolupracují také odborníci z praxe, kteří sledují, zda zadání zohledňuje aktuální požadavky na výkon profese, k níž obor směřuje;
- Potvrzují kvalitu výuky v učebních oborech vyučovaných ve škole před rodiči i zaměstnavateli;
- Jejich učitelé nemusejí vypracovávat obsah závěrečné zkoušky sami.

Systémové změny závěrečných zkoušek v učebních oborech podpořily projekty financované z ESF a státního rozpočtu ČR. Ty znamenaly velký skok při zavádění jednotných zadání. NÚOV (a později NÚV) v nich byl partnerem ministerstva školství pro přípravu nové závěrečné zkoušky. Šlo o projekty Kvalita I, Nová závěrečná zkouška a Nová závěrečná zkouška 2.

Foto z praktické zkoušky
v oboru Kuchař-číšník

1.2 KVALITA I (2005–2008)

V projektu vznikala postupně jednotná zadání pro obory s výučním listem kategorie H:

- 2004/2005: 8 jednotných zadání, ověřování na 80 školách
- 2005/2006: 19 jednotných zadání, ověřování na 134 školách
- 2006/2007: 41 zadání, ověřování na 200 školách
- 2007/2008: 70 jednotných zadání, ověřování na 247 školách

Už v roce 2005 bylo zformulováno základní koncepční pojetí nové závěrečné zkoušky a v následujícím roce vznikl Návrh koncepce nové závěrečné zkoušky založený na jednotném zadání pro každý obor vzdělání. Pro písemnou a ústní zkoušku se zadání vytvářelo v přímé vazbě na rámcový vzdělávací program. Tam, kde dosud RVP nebyly v praxi uplatněny, vytvářelo se jednotné zadání podle stávajících učebních dokumentů. Pro praktickou zkoušku se využívaly hodnoticí standardy příslušné kvalifikace, které se paralelně vytvářely v projektu Národní soustava kvalifikací. Na přípravě jednotných zadání spolupracovaly školy s odborníky z praxe a pracovníky NÚOV.

V závěrečné publikaci projektu Impuls pro učňovské školství je každému ze sedmdesáti vytvořených jednotných zadání věnována stránka s informací o složení řešitelského týmu, stručném obsahu písemné, praktické a ústní zkoušky a výčtu pilotních škol. Dováme se zde například, že jednotné zadání pro obor vzdělání Montér suchých staveb bylo vytvořeno v řešitelském týmu složeném ze zástupců tří škol: SOŠ a SOU Hradec Králové, SŠ polytechnické v Brně a SŠ technické v Mostě-Velebudicích. Gestorem týmu byl ředitel školy v Hradci Králové Ing. Vladislav Košťál. V týmu pracoval také odborník z praxe Ing. Ivan Janík z Cechu sádrokartonářů. Písemná zkouška obsahovala pět témat s osmi otázkami z odborného kreslení, materiálů a technologie. Součástí každého tématu byl vědomostní test. Praktická zkouška zahrnovala čtyři témata – montáž jednoduché příčky, jednoduchá příčka s osazením zárubně, zavěšený podhled a předsazená stěna. Jednotné zadání se ověřovalo poprvé ve školním roce 2007/2008 na pěti školách.

Obálka závěrečné publikace

1.3 NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA (NZZ, 2009–2012)

1.3.1 Jednotná zadání byla nabídnuta všem školám

V projektu se připravovala jednotná zadání pro všechny obory vzdělání kategorie H a od roku 2010/2011 i pro obory kategorie E. Ve školním roce 2009/2010 byla jednotná zadání poprvé nabídnuta všem školám s učebními obory. Od té doby byla pro ně v březnu každého roku zadání zveřejněna prostřednictvím webového portálu NZZ. Školy se pak každý rok samostatně rozhodovaly, jestli jednotné zadání využijí, nebo ne. Postupně přecházely od přípravy vlastních zkoušek k přebírání jednotného zadání s garancí státní instituce. Navíc se mohly ještě rozhodnout pro variantu, že využijí zadání částečně, třeba jen pro některou ze zkoušek, a někde zůstanou u zadání vlastního.

Závěrečná zkouška podle jednotného zadání se v červnu 2011 realizovala na 76 % škol s obory kategorie H a 28 % škol s obory kategorie E.

Školy postupně rozšiřovaly počet využívaných jednotných zadání a některým se podařilo zavést jednotné zadání ve všech učebních oborech, které vyučovaly. Např. ve školním roce 2010/2011 využily dvě školy (SOŠ stavební a zahradnická v Praze 9 a SOŠ a SOU v Neratovicích) jednotná zadání v 15 oborech. První školou na pomyslném žebříčku, se 16 oborů vzdělání, pak byla SOŠ a SOU Písek.

Na tvorbě jednotných zadání spolupracovalo cca 500 ředitelů a učitelů středních odborných škol.

Zadání také posuzovalo více než 70 odborníků z praxe, kteří byli vybráni Hospodářskou komorou ČR. Jednotná zadání pro daný obor vzdělání navrhoval a vytvářel autorský tým, v jehož čele byl tzv. editor – buď pracovník školy, nebo odborný garant NÚV. Členy týmu byli učitelé z vybraných škol a odborníci z praxe, nominovaní Hospodářskou komorou ČR.

Foto: Schůzka autorského týmu oboru Mechanik plynových zařízení v NÚV, říjen 2009. Tým se skládal z editorky Ing. Jany Malíkové z NÚOV, ze tří učitelů SOŠ a SOU stavebního Brno-Bosonohy, tří zástupců SOU plynárenského v Pardubicích a odborníka z praxe z Českého plynárenského svazu ČR.

1.3.2 Jednotná zkouška byla rozšířena na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

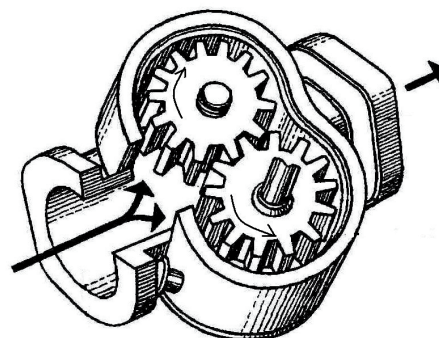
Ve školním roce 2010/2011 se příprava jednotného zadání poprvé soustředila rovněž na obory středního vzdělání s výučním listem kategorie E, ve kterých se vzdělávají převážně žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Tyto obory vzdělání jsou charakteristické tím, že oproti klasickým učebním oborům kategorie H poskytují vyučení s nižšími nároky na všeobecné vzdělávání a odbornou teorii. Důraz je zde kladen zejména na praktickou část odborné přípravy s předpokladem, že absolventi budou zpravidla připraveni pro výkon rutinních pracovních činností či operací převážně manuálního charakteru.

K přípravě jednotných zadání pro dvouleté a tříleté obory vzdělání kategorie E bylo možné přistoupit na základě zkušeností s tvorbou jednotných zadání pro tříleté obory kategorie H. Před vlastní tvorbou zadání probíhaly konzultace s učiteli škol, které tyto obory vyučují a mohou posoudit, zda a do jaké míry je možné jednotná zadání v těchto oborech využít. Ve spolupráci s odborníky ze škol pak bylo ve školním roce 2010/2011 vytvořeno prvních 23 jednotných zadání pro 25 oborů vzdělání kategorie E. Ve školním roce 2011/2012 vzrostl počet jednotných zadání na 33 pro 52 oborů vzdělání.

Školy vyučující obory kategorie E přijímaly jednotná zadání velmi pozitivně. Podílel se na nich také Ing. Miroslav Kolomazník, ředitel SOU v Hubálově, který byl editorem jednotného zadání Opravářské práce. Podle jeho názoru je závěrečná zkouška pro žáky těchto oborů často prvním životním úspěchem. Musí být proto koncipována tak, aby umožnila prokázat žákovy vědomosti a dovednosti a eliminovala jeho handicap. Pro písemnou zkoušku, kterou považuje za nejnáročnější pro žáka i zkoušejícího, navrhl se svým týmem různé typy úkolů: výběr z předložených možností, označení správného řešení v obrázku, doplnění krátkého textu nebo dokreslení obrázku. Součástí písemné zkoušky je ještě test, sestávající z 50 otázek.

UKÁZKA ÚKOLU PÍSEMNÉ ZKOUŠKY V OBORU OPRAVÁŘSKÉ PRÁCE

- **Jak se nazývá zařízení na obrázku a k čemu se používá?**
Odpověď: Zařízení se nazývá zubové čerpadlo, používá se k čerpání kapalin.
- **Z čeho se skládá a jak pracuje?**
Odpověď: Skládá se z tělesa čerpadla a ze soukolí ozubených kol. Kapalina je dopravována v zubové mezeře po vnějším obvodu soukolí.
- **Na jakých strojích se s ním můžete setkat?**
Odpověď: Používá se v mazací soustavě spalovacích motorů nebo v hydraulických soustavách.

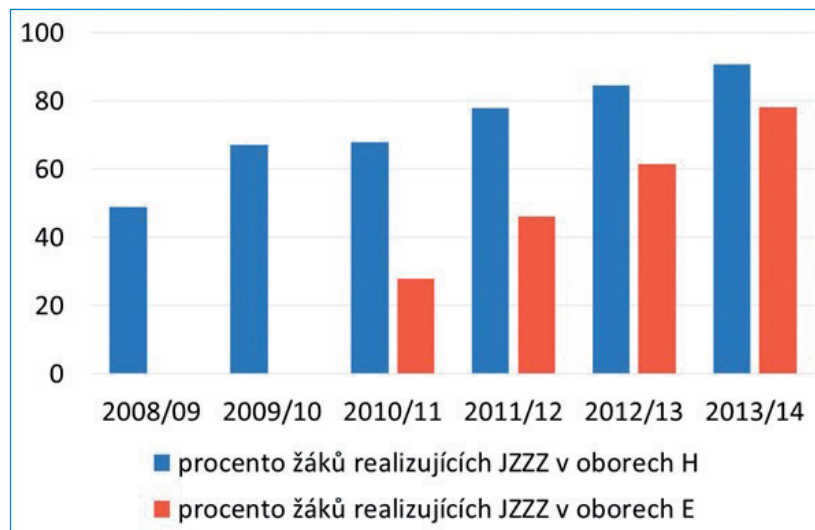
1.4 NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA 2 (NZZ_2, 2012–2015)

1.4.1 Projekt NZZ_2 připravil školy na plošné zavedení jednotných zkoušek

Národní projekt Nová závěrečná zkouška 2 (NZZ_2) byl zahájen 1. 4. 2012, bezprostředně po ukončení projektu NZZ, s cílem dokončit reformu závěrečných zkoušek v učebních oborech. Kromě přípravy jednotných zadání se projekt NZZ_2 koncentroval zejména na vybudování dlouhodobě využitelné databanky témat, o kterou se bude opírat realizace závěrečných zkoušek po ukončení projektu. Dalším cílem projektu NZZ_2 bylo vytvoření podmínek pro skládání písemné zkoušky na PC a příprava e-learningového vzdělávání tvůrců témat a učitelů, kteří budou připravovat zkoušky ve škole.

- Ve školním roce 2013/2014 byla vytvořena jednotná zadání pro 118 oborů vzdělání.
- Ministerstvo školství ve svých strategických dokumentech avizovalo plošné zavedení jednotné zkoušky ve školním roce 2014/2015 a školy na to reagovaly. Podíl škol, které jednotné zadání dobrovolně využívaly, se stále zvyšoval a ve školním roce 2013/2014 činil 91,2 % v případě škol s obory vzdělání kategorie H a 84,6 % u škol s obory kategorie E.
- Závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání v tomtéž roce skládalo více než 90 % žáků – viz graf.

Graf: Vývoj počtu žáků, kteří konali zkoušku podle jednotného zadání 2008/2009 – 2013/2014

1.4.2 Byla vytvořena celá řada publikací

- Vyhodnocení závěrečných zkoušek 2013/2014
- Závěrečná zkouška podle jednotného zadání ve škole, školní rok 2013/2014
- Metodika tvorby témat jednotného zadání, školní rok 2013/2014
- Vyhodnocení závěrečných zkoušek 2012/2013
- Závěrečná zkouška podle jednotného zadání ve škole, školní rok 2012/2013
- Metodika tvorby témat jednotného zadání, školní rok 2012/2013

1.4.3 V projektu NZZ_2 byl využíván internetový informační systém

Informační systém byl připraven v předchozím projektu – Nová závěrečná zkouška. Celý informační systém prošel během projektu NZZ_2 výraznou inovací a jeho nová podoba umožnila zefektivnit tvorbu jednotných zadání i práci ve školách. Systém je nastaven tak, aby se témata jednotlivých zkoušek mohla vytvářet ve speciální aplikaci průběžně po celý rok.

Během projektu byly vytvořeny nové moduly:

- Modul pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- Vzdělávací modul (e-learningové vzdělávání)
- Modul pro realizaci písemných zkoušek na počítači

1.4.4 Databáze témat byla podstatně rozšířena

Týmy pedagogů a odborníků z praxe vytvořily tisíce nových témat, z nichž se skládají jednotná zadání. Počet témat se tak zvýšil z cca 6 000 na 9 000. Rozsáhlá databáze je předpokladem k tomu, aby se zadání závěrečných zkoušek ve všech oborech mohla každý rok obměňovat. Zároveň proběhla revize témat s cílem dosáhnout u nich srovnatelné obtížnosti. Témata se vkládala do informačního systému, z něhož si školy mohou generovat jednotná zadání pro své žáky „na míru“. Systém jim totiž dovoluje zkombinovat témata tak, aby jednotné zadání odpovídalo užšímu zaměření, v němž se žák učil, a zároveň aby byla zachována stejná náročnost zkoušek.

Školy, které zjistily, že nabízená témata nejsou vhodná z hlediska jejich zaměření, spolupracovaly s NÚV na zpracování obsahově příslušných témat. Stalo se to např. v oboru Strojní mechanik, kde chybělo zaměření Letecký mechanik.

Porada řídicího týmu
projektu NZZ_2

1.4.5 Konference projektu NZZ_2 potvrdila kladné přijetí nové závěrečné zkoušky

Konference s názvem Nová závěrečná zkouška pro všechny žáky učebních oborů se konala 17. února 2015 v Praze. Zúčastnilo se jí přibližně 200 zástupců škol, MŠMT reprezentovali náměstek ministra školství Jaroslav Fidrmuc a ředitel Odboru vzdělávací soustavy Jaromír Krejčí, vystoupili zde ředitel NÚV Václav Hořejší, hlavní manažerka projektu NZZ_2 Dana Kočková, předseda Sdružení učňovských zařízení Karel Dvořák, viceprezident Hospodářské komory ČR Roman Pommer a další.

Foto z průběhu konference NZZ_2

Nová závěrečná zkouška nás spojuje

„V době, kdy bojujeme o žáky, stáváme se konkurenty a máme spoustu starostí, je nová závěrečná zkouška jednou z mála věcí, na kterých dokážeme společně pracovat, spojuje nás a posouvá dopředu,“ řekl na konferenci projektu NZZ_2 Milan Chylík, ředitel ISŠT automobilní Brno. Zhodnotil téměř jedenáctileté působení školy při tvorbě jednotných zadání. „Začínali jsme ve třech oborech a celou dobu jsme se snažili, aby se jednotné zadání rozšířilo do všech auto-oborů. Zatímco ve školním roce 2003/2004 realizovalo jednotnou zkoušku 14 škol a 705 žáků, v roce 2013/2014 to bylo více než 100 škol s automobilními obory, tedy přibližně 3 000 žáků. Velmi intenzivně si uvědomuji, že nová závěrečná zkouška stojí na vzájemné komunikaci, a doufám, že bude dále pokračovat.“

Konference NZZ_2 se konala v Praze v kulturním centru Novodvorská

Školy mohou dokázat svou kvalitu

Zajímavé bylo také vystoupení předsedy Sdružení učňovských zařízení Karla Dvořáka, který je zároveň ředitelem SOU Ohradní v Praze 4. „Pro školy je výhodné přidat se k jednotným zkouškám, protože tím mohou dokázat svou kvalitu. Jednotná zadání zaručují, že zkouška bude obsahovat všechna témata, která jsou nezbytná z hlediska současné praxe v daném oboru. Absolvent, který získá výuční list na základě jednotné zkoušky, bude mít větší šanci na dobré uplatnění, protože potenciální zaměstnavatelé budou vědět, že své řemeslo ovládá. Školám se usnadnila práce, učitelé už nemuseli po sobotách a nedělích zkoušky připravovat, ale byly jim předloženy na zlatém tácu. Žáci přitom dosahují lepších výsledků, větší počet z nich dosahuje vyznamenání, než tomu bylo dříve,“ dodal na závěr Karel Dvořák.

2

2 KONCEPCE NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

Závěrečná zkouška v oborech poskytujících střední vzdělání s výučním listem (dále v učebních oborech) finálně rozhoduje o tom, zda žákovi bude, či nebude přiznáno dosažení odborné kvalifikace. Proto musí její koncepce zohledňovat kontext odborného vzdělávání – např. vývoj kvalifikačních požadavků, utváření soustavy oborů vzdělání, využívání rámcových a školních vzdělávacích programů či spolupráci odborných škol se zaměstnavateli.

2.1 V ČEM JE NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA „NOVÁ“?

- Staví na jednotném zadání závěrečné zkoušky (JZZZ) pro každý obor středního vzdělání s výučním listem kategorie H a kategorie E.
Cílem je posílit srovnatelnost závěrečné zkoušky v daném oboru a jasně stanovit, které kompetence významně souvisejí s kvalifikačními požadavky na výkon příslušné profese a lze je při závěrečné zkoušce ověřit.
- Přípravu témat jednotného zadání mají na starosti učitelé odborných škol, kteří kladou důraz na aplikaci odborné teorie v prakticky koncipovaných úkolech a otázkách.
Cílem je zohlednit při závěrečné zkoušce reálné vzdělávací potřeby žáků učebních oborů.
- Přípravy témat jednotného zadání se účastní odborníci z praxe a je využíván kvalifikační standard kvalifikace, ke kterému vzdělávání v oboru směřuje.
Cílem je propojit obsah závěrečné zkoušky s aktuálními potřebami vývoje v profesi a kvalifikačními požadavky příslušné odborné kvalifikace.
- Do závěrečné zkoušky byly zařazeny dosud netradiční prvky – obecný přehled ze světa práce a možnost využívat výsledky samostatné odborné práce
Cílem je podporovat zaměstnatelnost, finanční gramotnost a orientaci absolventů na trhu práce a jejich klíčové kompetence.
- V návaznosti na využívání rámcových a školních vzdělávacích programů je školám poskytnuta možnost doplnit (podle vymezených pravidel) jednotné zadání o jejich specifika, vyjádřená v ŠVP.
Cílem je zachovat přiměřenou míru autonomie školy při utváření obsahu závěrečné zkoušky a využít u její nadstandardní možnosti a podmínky.
- Výhledově, v návaznosti na výsledky IPn Pospolu, bude třeba věnovat pozornost možnosti doplnit výsledky žáka dosažené u závěrečné zkoušky o záznamy jeho výsledků získané v průběhu vzdělávání. Vzhledem k vývoji Národní soustavy kvalifikací bude také třeba zvážit možnosti využití jednotného zadání k mezinárodní komparaci výsledků vzdělávání v učebních oborech.

2.2 ŠKOLNÍ ČÁST ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

Počty škol, které chtějí u závěrečných zkoušek uplatnit svá specifika, narůstají. Proto každé jednotné zadání umožňuje, aby škola zařadila tzv. školní část závěrečné zkoušky, ve které může ověřovat i výsledky žáků vyplývající z ŠVP. Pokud škola nechce školní část závěrečné zkoušky využít, převezme jednotné zadání bez jakýchkoliv změn. O začlenění školní části rozhodují zpracovatelé jednotného zadání. Nejčastěji k tomu využívají část doby určené pro praktickou zkoušku (podle vyhlášky č. 47/2005 Sb. může praktická zkouška trvat nejdéle 3 dny po 7 hodinách, v uměleckých oborech pak nejdéle 20 dní po 7 hodinách). Pokud je zkouška v zadání stanovena tak, aby tuto dobu nepokrývala (např. 2 dny po 7 hodinách, tj. na 14 hodin), zbývá zde čas pro případnou školní část (v tomto případě celý další den).

Jinou možnost nabízejí tvůrci jednotného zadání škole tím, že v tématech písemné zkoušky určí ty části, které škola může nahradit svými specifiky. Zadání témat písemné zkoušky je v tomto případě vypracováno tak, že témata obsahují otázky a úkoly povinné, které škola musí bezpodmínečně respektovat, a nepovinné, které škola může nahradit svými.

Tak bylo dosaženo toho, že i když škola školní část do závěrečné zkoušky zařadí, není tím narušena funkčnost jednotného zadání jako určitého standardu, který směřuje ke srovnatelnosti výsledků žáků příslušného oboru.

Obálka publikace vydané v roce 2012

2.3 NETRADIČNÍ PRVKY ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

2.3.1 Obecný přehled ze světa práce

Blok otázek z Obecného přehledu ze světa práce se u závěrečné zkoušky konané podle jednotného zadání uplatňuje ve všech oborech vzdělání kategorie H a v jednodušší formě i ve všech oborech kategorie E. Smyslem začlenění těchto otázek do závěrečné zkoušky je, aby žáci odcházeli ze školy s určitou praktickou představou o možnostech pracovního uplatnění a konkrétních zaměstnavatelích v regionu, vhodných způsobech jednání s potenciálním zaměstnavatelem, reálných pracovních a platových podmínkách při nástupu do zaměstnání, možnostech dalšího vzdělávání v oboru i mimo něj apod. Některé z otázek ověřují, zda se žáci prakticky orientují v základních oblastech pracovních právních vztahů (např. náležitosti pracovních smluv, práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele) a zda mají základní praktické povědomí o ekonomických otázkách osobního i pracovního života (podmínky soukromého podnikání, daně, vedení rodinného rozpočtu, úvěry a půjčky a jejich rizika).

Mezi vhodné způsoby přípravy žáků patří zejména návštěvy různých institucí (obecní úřady, úřady práce, soudy, banky, pojišťovny), exkurze na provozní pracoviště (podniky, firmy) apod. Zkoušení otázky ze světa práce je založeno na rozboru zkušeností, postojů a názorů, které žák získal při sledování reálného společenského i pracovního dění. V žádném případě nejde o ověřování teoretických vědomostí z nějakého vědního oboru.

Otázky ze světa práce jsou zařazeny do ústní zkoušky, žáci mají na jejich zodpovězení dvě až čtyři minuty. Hodnocení otázek ze světa práce ovlivňuje celkové hodnocení výkonu žáka maximálně v rozmezí jednoho klasifikačního stupně. Pokud však žák neuspěje v odborné části tématu, je klasifikován stupněm „5 – nedostatečný“, i když otázku z uvedeného bloku zodpoví správně.

UKÁZKA TÉMATU ÚSTNÍ ZKOUŠKY V OBORU CUKRÁŘ:

Odborné otázky/úkoly:

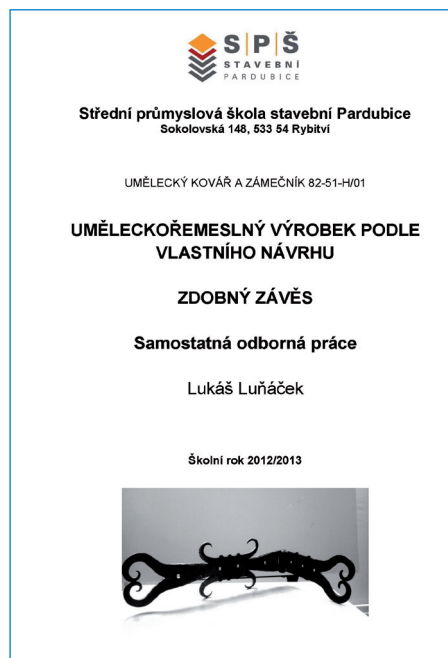
- **Kynutá těsta**
Vyjmenujte suroviny pro výrobu kynutých těst, vysvětlíte význam lepku pro kynutá těsta
Uveďte druhy kynutých těst a popište jejich výrobu
Popište technologický postup výroby vánočky a cukrářských koblih
- **Droždí**
Vysvětlíte princip biologického kypření, popište výrobu droždí
Uveďte použití droždí, jeho vady a skladování
- **Otázka ze světa práce:**
Pracovní smlouva
K čemu slouží pracovní smlouva, kdo ji uzavírá a jaké jsou její povinné náležitosti? Víte, která další ujednání byste si mohl/a sjednat v pracovní smlouvě?

2.3.2 Samostatná odborná práce

Samostatné odborné práce (SOP) jsou začleněny do jednotného zadání jen u těch oborů vzdělání kategorie H, kde autorský tým usoudil, že má tato práce významný přínos pro výkon dané profese. V těchto oborech žáci zpracovávají komplexní úkol zaměřený na prokázání všeobecných i odborných znalostí a dovedností, které úzce souvisejí s výkonem praxe v daném oboru. Tato práce je žákům zadávána nejdříve v lednu daného školního roku a na její zpracování je jim poskytnut minimálně jeden měsíc.

Zpracování SOP probíhá v rámci odborného vyučovacího předmětu (nebo více předmětů), který stanoví ředitel školy. Žáci pracují sami, vyhledávají potřebné informace a své návrhy zpracovávají na počítači, průběžně je přitom konzultují s učiteli. Ve svých pracích často používají také fotodokumentaci, kterou sami připraví, grafy a jiné obrázky. Pokud žák SOP neodevzdá, je u závěrečné zkoušky výrazně znevýhodněn.

Titulní strana samostatné
odborné práce

Při praktické zkoušce pak žáci zpravidla dostanou za úkol provést nebo vyrobit to, co teoreticky popsali, a svůj postup obhajují před zkušební komisí. Žáci tak mají možnost ukázat, že pronikli do určité odborné problematiky, umí pracovat s informacemi a dokážou prezentovat výsledky své práce, v některých oborech i v cizím jazyce. To vše je předpokladem, aby se dobře uplatnili v praxi a měli chuť se i v dospělosti dále učit.

Školy, které SOP u závěrečných zkoušek využívají, potvrzují, že žáci při jejím zpracování mohou prokázat hlubší a ucelenější znalost určité odborné problematiky, kterou řeší samostatně a mohou zde uplatnit i svoji tvořivost. Také mohou předvést schopnost prezentovat výsledky vlastní práce. Zkoušející učitelé pak mohou nejen lépe posoudit celkovou odbornou připravenost žáka na výkon daného povolání, ale i jeho klíčové kompetence (především komunikativní, personální a sociální, schopnost vyhledávat a zpracovávat informace či řešit problémy).

Příklady témat:

- slavnostní menu a slavnostní tabule u příležitosti výročí firmy (obor Kuchař – číšník)
- výroba pekařského výrobku s použitím sýru nebo tvarohu (Pekař)
- příprava svatebního dortu (Cukrář)
- společenský účes (Kadeřník)

OBORY VZDĚLÁNÍ, JEJICHŽ JEDNOTNÉ ZADÁNÍ OBSAHUJE SAMOSTATNOU ODBORNOU PRÁCI:

Jemný mechanik hodinář
 Cukrář
 Montér suchých staveb
 Včelař
 Kovář a podkovář
 Kuchař – číšník (tři různá zaměření)
 Operátor skladování
 Kadeřník
 Umělecký kovář a zámečnický, pasíř
 Umělecký keramik

Soutěž samostatných odborných prací

Soutěž samostatných odborných prací vyhlašuje Národní ústav pro vzdělávání ve spolupráci s Hospodářskou komorou ČR od školního roku 2011/2012. Každoročně se do ní hlásí cca 50 prací, nejvíc z oboru Kuchař – číšník (v různých zaměřeních) a z oboru Kadeřník. Komise, v níž jsou zástupci MŠMT, Hospodářské komory ČR a NÚV, práce posuzuje nejenom podle věcné správnosti, ale také podle nápaditosti řešení. Absolventi, kteří se v soutěži umístili, dostávají každý rok na podzim ocenění Hospodářské komory ČR.

- V roce 2012/2013 získala první místo v oboru Kuchař – Číšník práce o výroční schůzi mysliveckého sdružení. Autorka si toto téma vybrala, protože dává možnost výběru nevšedních pokrmů i dekorací ke slavnostní tabuli. Ve stejném roce se v soutěži objevila také práce o koních, hnilobě kopyta a o tom, jak se ošetřuje, jiná SOP pojednávala o tom, jak vyrobit pás cudnosti.
- Ve školním roce 2013/2014 byla více než dříve zastoupena sportovní témata. Např. v nejvíc zastoupeném oboru Kuchař – číšník se zaměřením Pohostinství zvítězila práce s názvem Fotbalové setkání po 10 letech s pozváním olympionika, v oboru Cukrář zase SOP s názvem Hokejová plocha. Zajímavostí na úplně jiné téma je práce s názvem Mongolský státní svátek Tsagaan sar (Bílý měsíc), která získala 2. místo v oboru Kuchař – číšník se zaměřením Pohostinství.

Ilustrační foto

2.4 KONCEPCE NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY STAVÍ NA SPOLUPRÁCI SE ZAMĚSTNAVATELI

Jen díky spolupráci tvůrců jednotného zadání se zaměstnavateli, tzv. odborníky z praxe, je možné dosáhnout toho, aby obsah témat závěrečné zkoušky odpovídal aktuálním potřebám vývoje v profesi, ke které vzdělávání v oboru směřuje, a ověřoval podstatné kvalifikační požadavky příslušné odborné kvalifikace.

2.4.1 Odborníci z praxe a tvorba jednotného zadání

Odborníci z praxe se na tvorbě jednotného zadání podílejí několika způsoby:

- Posuzují a připomínkují jednotlivá témata písemné, praktické i ústní zkoušky již v přípravném procesu, kdy v roli tzv. schvalovatelů tématu mají povinnost každé téma prohlédnout, a buď je schválit a tím potvrdit, že téma neobsahuje odborné chyby a není zastaralé (v oblasti technologií, užívání odborné terminologie, používání oborových norem apod.), nebo je neschválit a přiložit k němu komentář objasňující, v čem spatřují chybu či jiný odborný problém.
- Zpracovávají odborné stanovisko k celému dokumentu jednotného zadání a podávají k němu inovativní návrhy a připomínky – například návrhy na začlenění nové obsahové oblasti (jako bylo obrábění na CNC strojích u Nástrojaře apod.). Jejich stanoviska a připomínky jsou využívány nejen k aktualizaci jednotlivých témat, ale i v rámci celé závěrečné zkoušky (např. podnět k zařazení samostatné odborné práce do praktické zkoušky u oboru Montér suchých staveb).
- Poskytují odborné konzultace, hlavně v otázkách nových technologií, odborné terminologie a norem.

Do roku 2014 odborníci z praxe posuzovali jednotné zadání jako celek a prostřednictvím dotazníku se vyjadřovali ke všem zkouškám a tématům. Jejich připomínky byly po zkouškách vypořádány a zaneseny formou úprav do jednotlivých témat.

Ve školním roce 2013/2014 se odborníci z praxe stali schvalovateli každého vytvořeného tématu. Schvalovací proces probíhá tak, že jakmile je téma v příslušném oboru autorem dokončeno, je postoupeno do procesu schvalování. Nejprve o tom dostane zprávu editor, který je zkontroluje. Pokud k tématu nemá připomínky, postoupí je k dalšímu posuzovateli – odborníkovi z praxe.

Odborník z praxe zde má roli tzv. schvalovatele a je povinen téma posoudit.

- V případě, že shledá jakékoliv nedostatky, opatří téma komentářem s připomínkami a zamítne jeho další postup ve schvalovacím procesu.
- Pokud odborník z praxe uzná, že téma je v pořádku, vynese v systému verdikt „schvaluji“, a tím je postoupí k dalším kontrolám, zaměřeným na jazykovou správnost a dodržení metodiky.

Posuzování témat jednotných zadání závěrečných zkoušek v roce 2013/2014 organizovala Hospodářská komora ČR, která zprostředkovala odborníky z praxe pro jednotlivé obory. Odborníci z praxe (65 osob) hodnotili až na dvě výjimky všechna jednotná zadání ve všech sledovaných kritériích kladně. Průběžná intenzivní spolupráce odborníků z praxe na přípravě jednotlivých témat výrazně eliminovala výskyt negativních stanovisek odborníků při posuzování jednotného zadání závěrečných zkoušek jako uceleného dokumentu. Připomínky k jednotným zadáním uplatnili pouze dva odborníci z praxe k pěti oborům vzdělání. Jejich podněty budou uplatněny při přípravě jednotných zadání v následujícím školním roce.

Kombinace obou uvedených způsobů zapojení odborníků z praxe do přípravy jednotného zadání závěrečných zkoušek umožnila získat relevantní přehled o názorech odborníka z praxe na zpracování témat JZZZ v jeho oboru z hlediska aktuálních požadavků na výkon povolání/profese.

Příklady komentářů odborníků z praxe k hodnocení jednotných zadání 2012/2013

- Vzhledem k existující výuce německého jazyka a pravděpodobné oblasti zaměstnání absolventa doporučuji zařazení základních německých nautických pokynů. (Lodník)
- Vzhledem k dynamice rozvoje odvětví elektronických komunikací a informačních technologií doporučuji aktualizaci, respektive posouzení obsahu JZZZ minimálně vždy po dvou letech. (Spojový mechanik)
- Do výroby bižuterie stále razantněji zasahují výrobky z bronzu, mosazi a chirurgické ocele, které jsou vyráběny technologií lití ztraceného vosku, tedy technologií využívanou zejména ve šperkařství a původně určenou pro drahé kovy. Proto je třeba vytvořit také téma zaměřené na tuto technologii. (Výrobce bižuterie a dekorativních předmětů)
- V JZZZ chybí více odkazů na právo Evropské unie a technické předpisy, které povinně Česká republika zavádí do systému ČSN. (Mechanik plynových zařízení)
- Zvážit zařazení praktického předvedení příjmu reklamace, např. dodání zapsané zásilky, sepsání zápisu u poškozené zásilky. (Manipulant poštovního provozu a přepravy)
- V minulém roce jsem doporučil několik aktuálních požadavků, např. vypracování kalkulace ceny práce nebo technický výkres díla a jsem moc rád, že tyto požadavky jsou již začleněny. (Umělecký truhlář a řezbář)

2.4.2 Přímá účast odborníků z praxe u závěrečných zkoušek

Zaměstnavatelé se podílejí aktivně i na realizaci závěrečných zkoušek ve školách. Šetření mezi odborníky z praxe ovšem ukázala některé problémy, například by měly být podrobněji stanoveny legislativní a ekonomické podmínky pro účast ve zkušební komisi. Svazy, komory či asociace by měly mít na spolupráci škol se sociálními partnery své experty a školy by měly mít kontaktní osoby, které by tuto spolupráci zajišťovaly. Odborník z praxe by měl být k účasti na zkouškách oficiálně delegován profesní organizací, příp. resortním ministerstvem. Na základě tohoto pověření by měl být povinně uvolněn ze zaměstnání, aby mohl pracovat ve zkušební komisi.

2.4.3 Praktická zkouška ve firmě

V posledním období projektu Nová závěrečná zkouška 2 byl stanoven postup pro případ, že škola organizuje praktickou zkoušku na reálném pracovišti ve firmě. Požadovat po firmách, aby žáci vyráběli podle jednotného zadání tzv. „zkušební“ výrobky, které firmy běžně nevyrábí, je z ekonomických důvodů nereálné a rozhodně by to nepodpořilo ochotu firmy spolupracovat takto se školou. Na podporu konání praktické zkoušky na reálných pracovištích bylo proto v NÚV zpracováno tzv. otevřené téma, nazvané Praktická zkouška ve firmě. Konkrétní zadání se do něj zpracovává jeden až dva týdny před konáním zkoušky, protože firma nemůže v březnu předpokládat, jaké zakázky bude mít v červnu.

Závěrečné zkoušky v SOU Hubálov

Žáci tedy u praktické zkoušky ve firmě dostanou úkoly, které nejsou explicitně stanoveny v jednotném zadání, ale vyplývají z potřeb firmy. Škola přitom přebírá zodpovědnost za to, že obsah praktické zkoušky konané na pracovišti firmy splňuje požadavky stanovené v RVP a koresponduje s kvalifikačními požadavky na výkon profese v daném oboru.

- Firma dodá škole zadání úkolu včetně popisu základních úkonů (operací), které žák v rámci tématu řeší.
- Firma ve spolupráci se školou zpracuje základní údaje o materiálním a technickém vybavení pracoviště a předloží vlastní technickou a výkresovou dokumentaci.
- Škola ve spolupráci s firmou zpracuje kritéria a pravidla hodnocení žáků, čímž je posílena objektivita hodnocení praktické zkoušky v oboru a jeho srovnatelnost mezi školami.

Ilustrační foto

3

3 INFORMAČNÍ SYSTÉM NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY

Internetový informační systém podporuje koncepci NZZ. Jde o desktopovou aplikaci, která obsahuje několik modulů využívaných pro různé účely a v různých fázích tvorby a využívání jednotného zadání.

3.1 MODUL TVŮRCE TÉMAT

Tato speciální aplikace informačního systému NZZ umožňuje souběžně zpracovávat témata písemné, praktické a ústní zkoušky včetně všech náležitostí, jako je např. vlastní zadání, správné řešení, pokyny pro hodnocení, technická dokumentace či doporučené vybavení pracoviště. Témata se ukládají do databáze a transformují se do podoby jednotných zadání, která jsou školám zpřístupňována na webovém portálu NZZ.

Ukázka programu Tvůrce JZZZ

Tvůrce JZZZ IIS

Uživatel: Valeš Vít [vv2070]

Odhlásit se

TÉMATA

BANKY ÚKOLŮ

ID	Kód tématu ▲	Název	Obor vzdělání ▲	Zkouška	Stav	Poslední úprava	
T-6611	12-01		21-52-H/01 Hutník	písemná	v přípravě	30.3.15 1:43	▲
T-90946	12-01-vzor	Šablona základní s úkoly – nová	21-52-H/01 Hutník	písemná	v přípravě	25.2.15 9:38	
T-15518	12-99	Vzor tématu písemné zkoušky	21-52-H/01 Hutník	písemná	v přípravě	25.6.14 11:53	
T-48336	12-99	Vzor tématu praktické zkoušky	21-52-H/01 Hutník	praktická	v přípravě	1.4.14 12:10	
T-96868	12-99	Otázky ze světa práce	21-52-H/01 Hutník	ústní	v přípravě	2.4.14 9:47	
T-60145	12-99 (OZSP 99)	Vzor tématu ústní zkoušky	21-52-H/01 Hutník	ústní	v přípravě	1.4.14 12:09	
T-4338	12-01	Konzola	21-53-H/01 Modelář	písemná	v přípravě	7.7.14 9:55	
T-71416	12-01-vzor	Šablona základní s oblastmi a úkoly – nová	21-53-H/01 Modelář	písemná	v přípravě	7.7.14 9:57	
T-16687	12-99	Vzor tématu písemné zkoušky	21-53-H/01 Modelář	písemná	v přípravě	25.6.14 12:00	
T-42388	PETRKOS	Test - Petr Kos	21-53-H/01 Modelář	písemná	v přípravě	23.3.15 10:09	
T-30259	12-99	Vzor tématu praktické zkoušky	21-53-H/01 Modelář	praktická	v přípravě	25.6.14 12:17	
T-38112	12-99	Otázky ze světa práce	21-53-H/01 Modelář	ústní	v přípravě	25.6.14 12:26	
T-97478	12-99 (OSZP 99)	Vzor tématu ústní zkoušky	21-53-H/01 Modelář	ústní	v přípravě	25.6.14 12:18	▼

Otevřít zvolené téma

Aktualizovat

filtrování (Ctrl+F)...

3.2 MODUL SPRÁVCE

Tento modul je určen pro ty uživatele, kteří mají v systému správcovskou pozici. Umožňuje nejen řídit tvorbu jednotného zadání, ale spravovat systém IIS NZZ jako celek. Editor zde zakládá nová témata, přiřazuje k nim autory, vytváří anotaci tématu, rozdělení tématu do jednotlivých oddílů (podkladů) a také témata kontroluje. Prostřednictvím Správce rovněž probíhá schvalovací proces i správa zkoušek pro všechny termíny.

Správce JZZZ IIS

Aktualizovat

Zprávy

Diskuze

Uživatel: Valeš Vít

Odhlásit se

Témata

JZZZ

Knihovna

Studovna

Nové téma

Vytvořit kopii

Vlastnosti

Export

Vyřadit

Pohled: Připravovaná témata

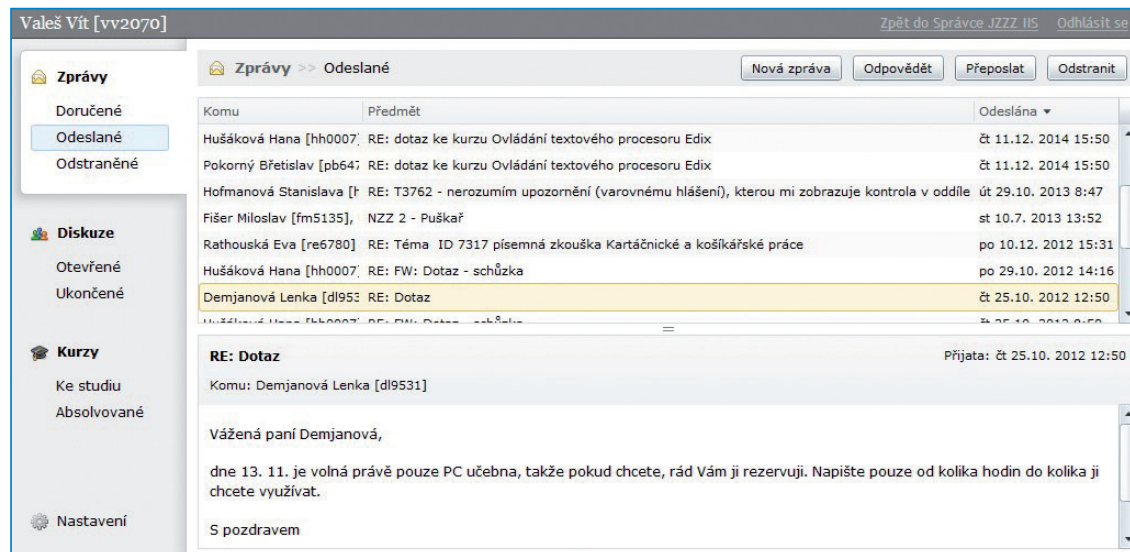
ID	Kód tématu ▲	Název	Obor vzdělání ▲	Zkouška ▲	Poslední úprava
T-90946	12-01-vzor	Šablona základní s úkoly – nová	21-52-H/01 Hutník	pisemná	04.07.14 10:32
T-48336	12-99	Vzor tématu praktické zkoušky	21-52-H/01 Hutník	praktická	01.04.14 12:10
T-96868	12-99	Otázky ze světa práce	21-52-H/01 Hutník	ústní	02.04.14 09:47
T-60145	12-99 (OZSP 99)	Vzor tématu ústní zkoušky	21-52-H/01 Hutník	ústní	01.04.14 12:09
T-4338	12-01	Konzola	21-53-H/01 Modelář	pisemná	07.07.14 09:55
T-71416	12-01-vzor	Šablona základní s oblastmi a úkoly – nová	21-53-H/01 Modelář	pisemná	07.07.14 09:57
T-30259	12-99	Vzor tématu praktické zkoušky	21-53-H/01 Modelář	praktická	17.10.14 03:21
T-38112	12-99	Otázky ze světa práce	21-53-H/01 Modelář	ústní	25.06.14 12:26
T-97478	12-99 (OSZP 99)	Vzor tématu ústní zkoušky	21-53-H/01 Modelář	ústní	25.06.14 12:18
T-44227	12-01 p		21-55-H/01 Horník	pisemná	30.03.15 17:58
T-50833	12-01pl		21-55-H/01 Horník	pisemná	30.03.15 18:01
T-82559	12-02p		21-55-H/01 Horník	pisemná	30.03.15 17:58
T-34908	12-02pl		21-55-H/01 Horník	pisemná	30.03.15 18:01
T-73276	12-03p		21-55-H/01 Horník	pisemná	30.03.15 17:58

filtrování (Ctrl+F)...

filtrování (Ctrl+F)...

3.3 MODUL PRO KOMUNIKACI V SYSTÉMU

Všichni, kdo se podílejí na tvorbě a schvalování témat, mají právo vytvářet zprávy a vyvolat diskusi na zvolené téma. Pro vytváření, posílání a ukládání zpráv se využívá program podobný poštovnímu klientovi typu Outlook. Obvyklým předmětem komunikace jsou zejména otázky související se schvalováním témat, s upozorněním na chyby, se sestavováním jednotného zadání apod. Rovněž je zde zabudován modul pro řízení diskusních fór.

3.4 WEBOVÝ PORTÁL

Portál slouží k předávání jednotných zadání školám. Na portálu má každá škola svou kartu, obsahující seznam všech oborů, které má zapsané ve školském rejstříku. Školy zde každoročně od března naleznou zveřejněná jednotná zadání pro červnový termín závěrečné zkoušky příslušného školního roku a poté v září a v prosinci následujícího školního roku i zadání pro konání zkoušek v náhradním termínu a pro konání opravných zkoušek. Přístup do systému má pouze statutární zástupce školy, obvykle její ředitel, který z NÚV poštou získal přístupové údaje. Jedná se o uživatelské jméno – REDIZO školy a heslo, které mu bylo zasláno v zapečetěné obálce doporučeným dopisem.

Po přihlášení ředitel vyplní údaje o počtech žáků v posledním ročníku a poté získá jednotné zadání ke stažení, zpracované ve formátu pdf, a to pro všechny učební obory, které škola vyučuje.

V informačním systému si pověření zástupci školy vyberou pouze ta témata, která žákům opravdu zadají. Přitom se řídí vyhláškou č. 47/2005 Sb. (tj. pro písemnou zkoušku musí ředitel školy zadat nejméně 3 témata, pro praktickou zkoušku nejméně 1 téma a pro ústní zkoušku nejméně 25 témat). Podrobnosti jsou uvedeny na <http://www.nuv.cz/nzz2/ps>. Pak už má škola k dispozici jednotné zadání pro své potřeby „na míru“. Po ukončení závěrečných zkoušek mohou školy vyplnit informace o výsledcích žáků a hodnocení témat. Tyto údaje slouží jako zpětná vazba ke zkvalitňování témat i jednotného zadání v následujícím školním roce.

4

4 JEDNOTNÉ ZADÁNÍ VE ŠKOLE

Jednotné zadání závěrečné zkoušky v učebních oborech ponechává tradiční rozdělení do tří relativně samostatných zkoušek – písemné, praktické a ústní. Také podstatné organizační prvky (např. časové limity pro jednotlivé zkoušky, způsob zadávání témat žákům výběrem či losováním) jsou v souladu s dosavadními prováděcími předpisy. Dokument jednotného zadání obsahuje údaje o garantovi/editorovi jednotného zadání, o autorech témat a o školách, ve kterých působí.

Následují údaje o využití kvalifikačního standardu, o obsahu jednotného zadání, obecné pokyny k zajištění závěrečné zkoušky a poté organizační pokyny a anotace témat jednotlivých zkoušek. V kompletní podobě zadání, se kterou pracují učitelé, obsahuje každé téma podklady uvedené ve schématu rámcové struktury jednotného zadání. Žáci pracují pouze s těmi podklady, které pro řešení tématu opravdu využijí.

4.1 ORGANIZACE ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK ZŮSTÁVÁ ZÁLEŽITOSTÍ ŠKOLY

V informačním systému NZZ je jednotné zadání zpracováno dvěma způsoby:

1. VERZE „PRO ZKOUŠEJÍCÍ“

obsahuje úplné znění jednotného zadání, tedy vše, co učitelé potřebují při přípravě i realizaci závěrečných zkoušek. Jedná se nejenom o vlastní témata a dokumentaci potřebnou k jejich řešení, ale také o organizační pokyny k zabezpečení jednotlivých zkoušek, kritéria a pravidla pro hodnocení žáků, příp. zpracovaná správná řešení a další podklady. Po přihlášení ředitel získá jednotné zadání ve verzi pro zkoušející, která mu poskytne úplný přehled témat jednotlivých zkoušek (písemné, praktické, ústní) a umožní učinit adekvátní rozhodnutí o tom, která témata využije pro závěrečnou zkoušku.

2. VERZE „PRO ŽÁKY“

obsahuje pouze takové podklady z jednotného zadání, které žáci přímo využívají u závěrečných zkoušek (tj. pokyny pro žáky, zadání témat a dokumentaci potřebnou k jejich řešení).

Národní ústav pro vzdělávání vydává každý rok aktuální pokyny pro práci s jednotným zadáním. Pokyny pro školní rok 2014/2015 obsahují nové kapitoly, věnované přípravě závěrečných zkoušek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Zveřejněny byly elektronicky na adrese: <http://www.nuv.cz/nzz2/ps>.

4.2 JEDNOTNÉ ZADÁNÍ PÍSEMNÉ ZKOUŠKY OBSAHUJE NABÍDKU TÉMAT

Hlavní část tématu tvoří zadání úkolů a jejich správné řešení. K usnadnění volby tématu slouží anotace, které se uplatňují zejména v oborech, ve kterých jsou témata zpracována rozsáhle a žáci by mohli mít potíže zorientovat se v tom, které téma je pro ně nejvhodnější. U mnoha, zejména technických oborů jsou součástí témat písemné a praktické zkoušky soubory se zdrojovou technickou dokumentací, tabulkami v excelu pro výpočty nebo s formuláři pro žáky. Zhruba v 70 % jednotných zadání je zařazen do zkoušky test.

UKÁZKA ANOTACE TÉMATU PÍSEMNÉ ZKOUŠKY V OBORU ELEKTRIKÁŘ:

Téma – Bytová elektroinstalace

Úkolem tématu je elektroinstalace kabely CYKY pod omítkou v bytě 2+1. K tomu je zapotřebí vytvořit výkresovou dokumentaci, vypočítat průřez přírodního kabelu, popsat zóny v koupelně. Dále je nutno doplnit hodnoty jističů a popsat technologický postup elektroinstalace.

4.3 SJEDNOCENÍ POŽADAVKŮ NA HODNOCENÍ ZKOUŠEK

V jednotlivých oborech jsou u všech témat písemné a praktické zkoušky dodrženy stejné požadavky na hodnocení. Ke každému tématu jsou stanovena podrobná kritéria a pravidla hodnocení, založená na systému bodového hodnocení. U písemné zkoušky striktně platí to, že všechna témata v daném oboru mají stejné počty dosažitelných bodů, což předpokládá jejich srovnatelnou náročnost.

Podobný princip je uplatněn v naprosté většině oborů rovněž u praktické zkoušky. Podařilo se dosáhnout určitého sjednocení v přístupu ke klasifikaci i vzájemně mezi všemi obory. Při klasifikaci jsou dodrženy stanovené rozsahy bodů pro jejich převod na známky.

U písemné zkoušky žák neprospěje, pokud nedosáhne 45 % z celkového počtu bodů stanoveného pro téma v oborech kategorie H a 30 % bodů v oborech kategorie E. U praktické zkoušky je úspěšnost žáka závislá na dosažení 50 % celkového počtu bodů za téma v oborech vzdělání kategorie H a na dosažení 40 % bodů v oborech vzdělání kategorie E.

Hodnoticí tabulka

Písemná zkouška

Téma "T-8049: 12-05 - Opravy podlah"

Hodnocení - kritéria a pravidla

Hodnoticí tabulka

Oblast	Úkol č.	Počet dosažitelných bodů
Technologie	Celkem za oblast	22
	1	8
	2	8
	3	6
Materiály	Celkem za oblast	21
	1	6
	2	7
	3	8
Odborné kreslení a výpočty	Celkem za oblast	17
	1	7
	2	7
	3	3
Test		20
Celkem		80

Převod bodů na klasifikaci

Známka	Počet dosažených bodů	%
1	70 - 80	87 - 100
2	58 - 69	73 - 86
3	47 - 57	59 - 72
4	36 - 46	45 - 58
5	< 36	< 45

4.4 TÉMATA PRAKTICKÉ ZKOUŠKY LZE ŘEŠIT VE ŠKOLE NEBO VE FIRMĚ

Zadání tématu tvoří úkol, příp. soubor úkolů, které žák v rámci tématu řeší. Úkoly zohledňují aktuální vývoj příslušné kvalifikace a ověřují připravenost žáků pro praxi a jejich profilaci při výkonu profese ve firmě. Zadání obsahuje požadavky na materiální a technické zabezpečení praktické zkoušky, tj. materiál, zařízení, nářadí, nástroje, stroje, pomůcky apod.

V případě, že se praktická zkouška váže na konkrétní firemní výrobek, který neodpovídá žádnému tématu v jednotném zadání, využije škola tzv. otevřené téma z JZZZ, nazvané Praktická zkouška ve firmě. Ve spolupráci s firmou zajistí zpracování veškerých podkladů ke konání praktické zkoušky podle metodických pokynů stanovených v tomto tématu. Více v kapitole 2.

V jednotném zadání některých oborů vzdělání kategorie H je zařazeno speciální téma praktické zkoušky – zadání samostatné odborné práce (SOP).

UKÁZKA ANOTACE DVOU TÉMAT PRAKTICKÉ ZKOUŠKY V OBORU ZEMĚDĚLEC – FARMÁŘ:

- **Téma – Sklizeň tržních plodin**
Denní údržba traktoru, volba stroje (pro sklizeň řepky, brambor, cukrové řepy), údržba vybraného stroje, vlastní sklizeň, BOZP.
- **Téma – Chov koní**
Kontrola technologie ve stáji, kontrola zdravotního stavu, krmení koní, odklíz hnoje, čištění, uzdění, sedláni koně.

Foto z praktické zkoušky
v oboru Zemědělec-farmář

4.5 TŘETINA ŠKOL POSKYTUJE ZPĚTNOU VAZBU

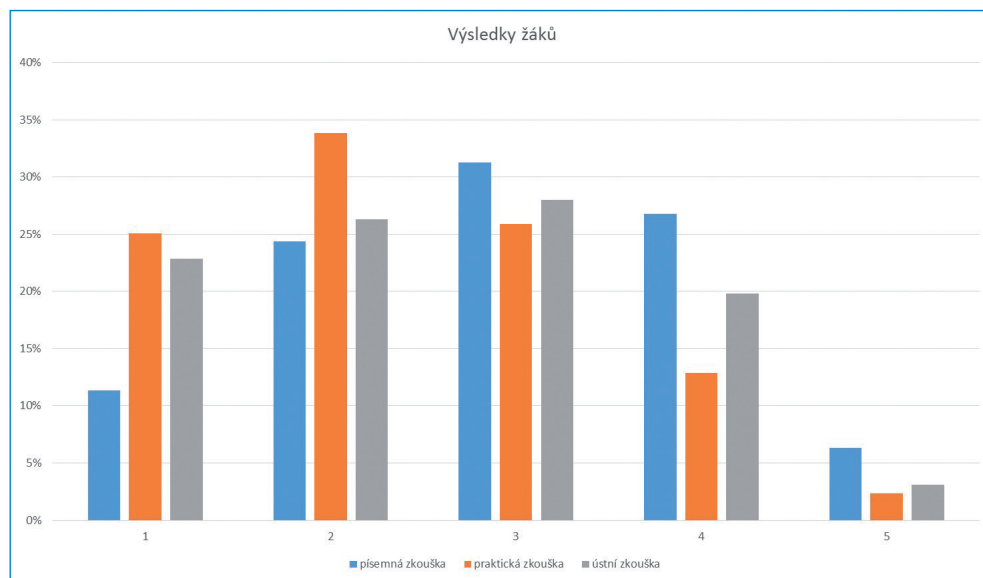
Po skončení závěrečných zkoušek školy zapisují do informačního systému údaje o výsledcích žáků, které jsou souhrnně vyhodnoceny.

4.5.1 Náročnost zkoušek

Vyhodnocení školního roku 2013/2014 ukázalo, že pro žáky je nejnáročnější písemná zkouška (průměrná známka je 2,92). Nejvíce žáků bylo klasifikováno známkou tři, čteněji byla zastoupena i známka dvě a je zde vyšší procento neúspěšnosti žáků (6,5 %) než u ostatních zkoušek.

Nejméně náročná je praktická zkouška (průměrná známka je 2,34). Dominantní známkou je dvojka, poměrně čteně zde byla zastoupena známka tři. S výborným prospěchem zvládlo praktickou zkoušku 25,1 % žáků. Oproti ostatním zkouškám je také nižší neúspěšnost žáků (2,3 %).

Ústní zkouška se jeví vzhledem k ostatním jako středně náročná (průměrná známka je 2,52), téměř rovnoměrně jsou rozloženy známky dvě a tři, více než jedna pětina (22,8 %) žáků byla klasifikována stupněm „výborný“ a procento neúspěšnosti žáků není příliš vysoké (3,1 %).

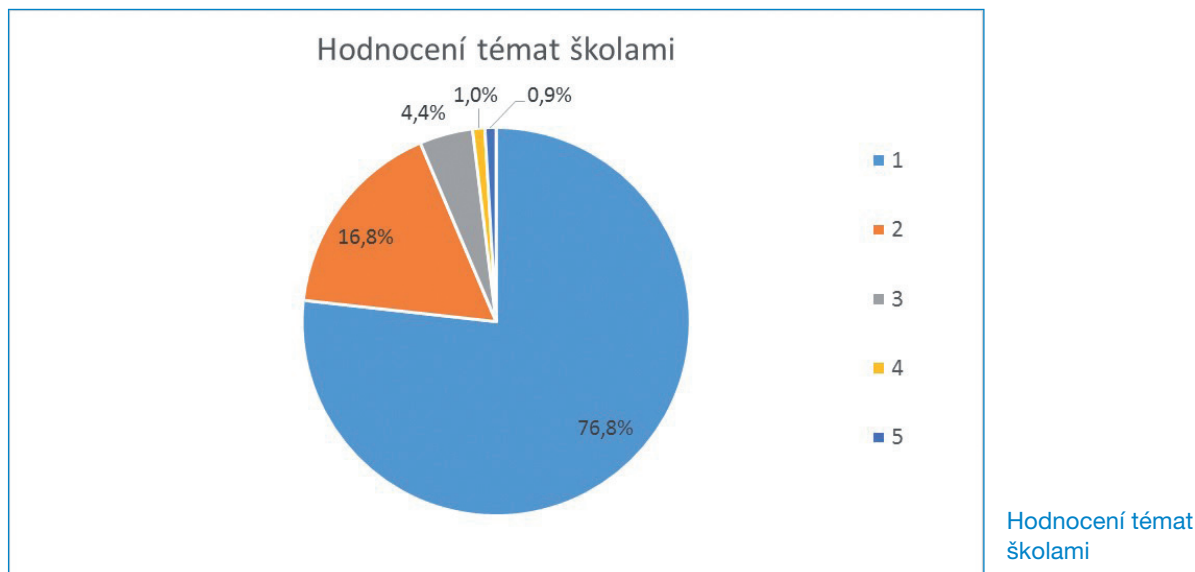

Výsledky žáků v písemné, praktické a ústní zkoušce, školní rok 2013/2014

4.5.2 Kvalita témat jednotných zadání

Každému tématu, jež si školy vybraly, přidělí v informačním systému známku, kterou ohodnotí, jak je téma zpracováno, tj. práci jeho tvůrců. Pro toto hodnocení využijí pětistupňovou škálu:

- výborné – zpracování bez obsahových a formálních chyb,
- velmi dobré – s drobnými formálními chybami, které neovlivnily průběh zkoušky,
- dobré – s obsahovými chybami, které si škola opravila,
- dostatečné – s řadou obsahových chyb, škola použila pouze některé části a jiné musela nahradit, aby nebyla ohrožena zkouška,
- nedostatečné – s takovým množstvím chyb, že téma musela škola vyřadit a nahradit je jiným tématem.

Ve školním roce 2013/2014 byla nejčastěji zastoupena známka 1 (kterou bylo ohodnoceno 76,8 % témat). Další frekventovanou známkou je známka 2. Z hlediska úprav témat bylo významné hodnocení témat známkou 3, protože pokud téma takovou známku obdrželo, měla k němu škola doplnit, proč tuto známku přidělila. Hodnocení známkou 4 je vzhledem k vysokému počtu témat vytvořených pro závěrečné zkoušky (cca 10 tisíc) téměř zanedbatelné: jedná se o 84 témat ve 22 oborech.

Známku 5 dostalo 77 témat v 10 oborech (0,9 %). Tento výsledek je poměrně zkreslený, protože je ovlivněn postojem jedné hotelové školy, která všechna témata, jež si z jednotných zadání vybrala, klasifikovala známkou 5, aniž by k tomu uvedla jakýkoliv komentář. Jedná se o 31 témat z oboru Cukrář a 30 témat z oboru Kuchař – číšník. Zbývá tak 16 témat z devíti oborů ohodnocených stupněm nedostatečný, což činí 0,15 % ze všech témat předložených školám v jednotných zadáních jednotlivých oborů. Editoři jednotných zadání ve spolupráci s autory témat všechny připomínky škol projednali a vypořádali. Na základě opodstatněných připomínek (chyby, upozornění na více možných řešení apod.) byla všechna témata upravena.

4.5.3 Názory škol na přínos jednotných zadání

V dotazníkovém šetření velká většina škol (95 %) opakovaně uváděla, že jednotné zadání přispívá ke srovnatelnosti výsledků vzdělávání a jeho využití zvyšuje prestiž učebních oborů. Tři čtvrtiny škol zaznamenaly, že jednotné zadání přispělo ke spolupráci se zaměstnavateli a ovlivnilo motivaci žáků. Na každé třetí škole přispěly požadavky stanovené v jednotných zadáních k materiálně-technickému dovybavení.

Závěrečné zkoušky - vyhodnocení, Střední škola pro sluchově postižené, Praha 5

CITACE Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ K JEDNOTNÝM ZADÁNÍM 2009/2010:

ISŠ-COP Brno uvedla, že bylo nutno dokoupit nástroje pro závěrečnou zkoušku v oboru Obráběč kovů. Podobně SŠ společného stravování Ostrava-Hrabůvka: „Bylo nutno v předstihu školu dovybavit materiálně-technickými prostředky před konáním závěrečných zkoušek (např. požadavek na tabule pro 6 osob v jednotném zadání Číšník-servírka)“.

Naproti tomu SOŠ a SOU technických oborů Česká Třebová (Elektrikář-slaboproud): „Naše škola má velmi dobré vybavení, bez ohledu na závěrečné zkoušky.“ SŠ hotelová a služeb Kroměříž (Pekař, Cukrář-výroba) potvrzuje: „Škola je plně materiálně a technicky vybavena.“ Podobně také SOŠ Litvínov-Hamr (Kadeřník): „Škola disponuje vším potřebným“ a SOŠ a SOU Znojmo: „Materiálně technické vybavení školy pro obor Cukrář je na velmi dobré úrovni, není třeba dovybavovat.“

4.5.4 Prostřednictvím jednotného zadání dostává škola cenné informace

Škola se dozví, jaké jsou výstupní požadavky na žáka, jak žáci splňují standardní požadavky, které úkoly žákům činí problémy a které naopak žáci zvládají bezvadně. Logickým důsledkem je pak vliv na kvalitu výuky ve školách, přípravu zkoušek a vybavení školních pracovišť. Obsah závěrečné zkoušky nejvíce ovlivňují vybraní učitelé, kteří jsou členy autorských týmů, zpracovávají tedy témata a úkoly jednotného zadání. Ostatní pedagogové se k jednotným zadáním mohou vyjádřit v dotazníkových šetřeních, která jsou každoročně vyhodnocována a přinášejí důležité podněty pro aktualizaci a inovaci témat.

Budoucí řezbářka, SŠ umělecká a řemeslná Praha - Zlíchov

Žáci a jejich rodiče přijímají jednotná zadání pozitivně. Vnímají, že se díky nim stírají rozdíly v náročnosti závěrečných zkoušek a že na žáky téhož oboru jsou v různých školách v ČR kladeny stejné nároky. Oceňují také objektivitu hodnocení, které probíhá na základě jednotných pravidel a kritérií. Přitom není dotčena možnost školy ověřovat u závěrečných zkoušek další dovednosti, které souvisejí se zaměřením školy či požadavky regionálního zaměstnavatele. Zkouška tak má u zaměstnavatelů vyšší kredit.

Umělecký kovář, SŠ umělecká
a řemeslná Praha - Zlíchov

4.6 VYUŽÍVÁNÍ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ U ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

V období příprav na plošné zavedení jednotného zadání závěrečných zkoušek vyvstala obava, aby žáci se SVP nebyli znevýhodněni. Jedním z nejvýznamnějších cílů speciálního vzdělávání je umožnit žákovi začlenění do společnosti jako soběstačného člověka, který může žít plnohodnotným životem. Jde především o to, aby žák byl zaměstnatelný. Závěrečné zkoušky by tedy měly být koncipovány tak, aby žák mohl prokázat své znalosti a dovednosti i přes svůj handicap.

4.6.1 ODLIŠNÉ POJETÍ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ V OBORECH KATEGORIE E

Žáci většiny tzv. „éčkových“ oborů jsou připravováni na výkon převážně manuálních a rutinních pracovních činností. V těchto oborech se vzdělává cca 70 % žáků se SVP a u více než 70 % z nich je diagnostikováno mentální postižení. Praktické zaměření přípravy na povolání umožňuje získat výuční list především žákům, kteří v základním vzdělávání prospívali s obtížemi.

Proto se jednotné zadání těchto oborů od oborů kategorie H liší:

- obsah témat se zpravidla vyznačuje nižší náročností;
- nižší je také náročnost kritérií hodnocení výkonů žáků;
- pokyny pro žáky jsou stanoveny tak, aby je žákům sdělovali učitelé;
- zvýšený důraz je kladen na BOZP;
- otázky ze světa práce jsou méně náročné;
- jednotné zadání neobsahuje samostatnou odbornou práci.

4.6.2 PŘÍZPŮSOBNÍ PODMÍNEK KONÁNÍ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PRO ŽÁKY SE SVP

Škola postupuje podle § 16 školského zákona v platném znění, který mimo jiné uvádí: „Pro žáky a studenty se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním se při přijímání ke vzdělávání a při jeho ukončování stanoví vhodné podmínky odpovídající jejich potřebám. Při hodnocení žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení nebo znevýhodnění.“ Dále se škola řídí vyhláškou č. 73/2005 Sb., v platném znění, která stanoví vyrovnávací a podpůrná opatření pro žáky se SVP, příp. vyhláškou č. 72/2005 Sb., která je (mimo jiné) zaměřena i na spolupráci školy se školskými poradenskými zařízeními.

Stanovení konkrétních podmínek průběhu závěrečných zkoušek vzhledem k typu a stupni zdravotního postižení žáka a jeho vzdělávacích potřeb, je výhradně v kompetenci ředitele školy. Vlastní opatření navrhuji učitelé, kteří žáka dlouhodobě vzdělávali a znají jeho individuální potřeby. Škola má z pedagogicko-psychologických poraden či speciálně pedagogických center, kde je žák evidován, doklady o jeho zdravotním stavu a jeho speciálních vzdělávacích potřebách. Ty musí v případě kontroly předložit pracovníkům ČŠI.

Postup vyučujících při zajištění nové závěrečné zkoušky u žáka se SVP:

- uplatní své zkušenosti se žákem z průběhu výuky a svoji znalost jeho SVP
- využijí standardní doporučení z pedagogicko-psychologické poradny či speciálně pedagogického centra, kde je žák veden
- posoudí zadání témat písemné, praktické a ústní zkoušky z hlediska SVP žáka
- zváží potřebu vyrovnávacích a podpůrných opatření u závěrečných zkoušek
- posoudí, zda bude nutné pro žáka opatřit přímé doporučení školského poradenského zařízení k úpravám podmínek závěrečné zkoušky
- konzultují tuto záležitost s rodiči žáka a poskytnou jim potřebné informace o tom, že mohou požádat o vypracování doporučení k úpravám podmínek konání závěrečných zkoušek
- navrhnou vyrovnávací a podpůrná opatření ke konání zkoušek pro daného žáka a předloží návrh řediteli školy ke schválení (příp. s využitím doporučení vypracovaného v poradenském zařízení)

Praktická zkouška v oboru
Keramická výroba, OU pro žáky
s více vadami, Praha 3

Jaká opatření se používají

K nejběžnějším podpůrným a vyrovnávacím opatřením patří prodloužení času na konání zkoušek, velmi často se využívá přítomnosti asistenta pedagoga, tlumočnicka (např. pro žáky s tělesným postižením, smyslovým postižením – zrakovým či sluchovým). Zajistit je třeba individuální přístup učitele, protože např. žák s mentálním postižením nebo s autismem musí být zkoušen výhradně tím, kdo jej vzdělával. Každá změna pedagogické interakce totiž může způsobit to, že žák nebude podávat odpovídající výkony. Také žák se sluchovým postižením by měl být dotazován výhradně svým učitelem odborného výcviku či odborné teorie, protože je zde problematické využívání odborné terminologie – zejména při používání znakové češtiny.

Škola také může témata jednotného zadání pro žáka se SVP formálně upravit, nesmí ale měnit jejich obsah. Téma má být tedy žákovi předloženo v takové formální úpravě, která mu umožní i s jeho zdravotním postižením pochopit zadané otázky a odpovědět na ně. Škole, která má žáky se zrakovým postižením, umožní informační systém provádět formální úpravy témat přímo při stahování JZZZ, tj. zvětšit písmo, změnit typ písma, zvětšit a zvýraznit obrázky.

U praktické zkoušky lze podrobněji rozpracovat pokyny k provedení úkolu, tvorbě výrobku, doplnit do zadání názorné ukázky. U ústní zkoušky je možné doplnit podklady názornými ukázkami, tj. fotografiemi materiálů, strojů, zařízení, výrobků, příp. kresbami, případně ji lze realizovat chatováním na počítači mezi žákem a učitelem – což je vhodné zejména u žáků se sluchovým postižením.

Další příklady, jak se s touto problematikou vyrovnávají v některých školách, jsou zveřejněny na adrese: <http://www.nuv.cz/nzz2/2015>.

Závěrečná zkouška v oboru Rekondiční a sportovní masér,
SŠ při Jedličkově ústavu v Praze

5

5 REFORMA BYLA DOKONČENA – A CO DÁL?

Během deseti let, kdy probíhaly projekty na podporu sjednocení závěrečných zkoušek v učebních oborech, začalo jednotné zadání dobrovolně používat přibližně 90 procent škol. K tomu, aby se k jednotným zkouškám připojily všechny střední školy, zbýval poslední krok – vytvoření legislativních podmínek.

5.1 NOVELA ŠKOLSKÉHO ZÁKONA

Reforma závěrečné zkoušky byla dovršena tím, že byla uzákoněna povinnost škol použít při závěrečných zkouškách jednotné zadání. Tuto povinnost stanovuje novela školského zákona č. 82/2005, která vstoupila v platnost 1. 5. 2015. Ministr školství Marcel Chládek uvedl ve svém vystoupení v Senátu, že se jedná o zásadní změnu, díky níž bude mít závěrečná zkouška v jednotlivých oborech stejnou úroveň, ať už se bude skládat v kterémkoli kraji ČR. Zdůraznil, že nová závěrečná zkouška byla připravována jinak než kritizovaná maturita: „Byla zaváděna spíše evolučně než revolučně, a díky tomu se k ní už dneska hlásí asi 90 procent učňovských škol. S povinným zavedením by proto neměl být problém, jednotná zkouška je naopak masivně vítána,“ řekl ministr školství.

V DŮVODOVÉ ZPRÁVĚ K NÁVRHU NOVELY MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ POPSALO ZMĚNU § 74 ŠKOLSKÉHO ZÁKONA NÁSLEDUJÍCÍM ZPŮSOBEM:

Stabilizace nově zaváděného systému společných zadání závěrečné zkoušky v oborech středního vzdělání s výučním listem – školám se výslovně uloží využívat jednotných zadání a ministerstvu se svěří odpovědnost za zpracování zadání (nadále bude využíváno systému participace škol na tvorbě zkušebních úloh).

Podle nové právní úpravy se změny dotknou způsobu provádění závěrečných zkoušek v oborech vzdělání s výučním listem. I nadále se bude závěrečná zkouška skládat z písemné zkoušky a ústní zkoušky a praktické zkoušky z odborného výcviku, změní se však způsob zadávání těchto zkoušek.

Ředitel školy bude při stanovení pojetí, témat, forem (a termínů) konání zkoušek povinen využít jednotné zadání zkoušek, které bude zpracováno pro všechny součásti závěrečné zkoušky. Novým prvkem bude v některých oborech vzdělání samostatná odborná práce, která dá žákům příležitost k tomu, aby prokázali hlubší a ucelenější znalost určité odborné problematiky, kterou řeší na základě samostatného a tvůrčího přístupu.

Předpokládá se, že jednotná zadání závěrečné zkoušky budou školám zpřístupněna způsobem umožňujícím dálkový přístup (například prostřednictvím webového portálu informačního systému pro závěrečné zkoušky).

Hodnocení jednotlivých zkoušek bude prováděno podle shodného postupu pro každé jednotné zadání v příslušném oboru vzdělání, takže dosažení hranice úspěšnosti potřebné pro úspěšné vykonání zkoušky bude na středních školách, které příslušný obor vzdělání (s výučním listem) vyučují, také jednotné a přispěje k objektivě hodnocení.

Další podmínky konání závěrečných zkoušek (podmínka úspěšného ukončení posledního ročníku středního vzdělávání, složení a jmenování zkušební komise, konání opravných a náhradních zkoušek, lhůta pro vykonání zkoušek apod.) zůstanou beze změny.

5.2 JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY PO SKONČENÍ PROJEKTŮ

V červenci 2014 rozhodlo ministerstvo školství, že závěrečné zkoušky podle jednotného zadání bude od školního roku 2014/2015 nadále zabezpečovat Národní ústav pro vzdělávání. Bude nejenom spravovat databázi témat a organizovat jejich inovaci, ale zajistí také metodickou podporu školám a tvůrcům témat. Každý rok proběhne inovace u třetiny témat obsažených v databázi. Ta zahrnuje jak tvorbu zcela nových témat, tak aktualizaci existujících témat podle vývoje oboru či vydávání nových norem a předpisů. Pokud školy narazí na oblast, která se v tématech odráží nedostatečně, mohou na to kdykoliv upozornit a jejich učitelé se mohou zapojit do práce na nových tématech.

HARMONOGRAM ZABEZPEČENÍ ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK 2014/2015

ČERVENEC AŽ SRPEN 2014

- Analýza databanky témat oboru vzdělání, podnětů ze škol a od odborníků z praxe
- Vytvoření plánu aktualizace témat pro závěrečné zkoušky 2014/2015
- Vyhledání autorů a jejich příprava na práci v informačním systému NZZ

ZÁŘÍ 2014 AŽ ÚNOR 2015

- Autorská práce na tvorbě a aktualizaci obsahu témat pro písemnou, praktickou a ústní zkoušku 2014/2015
- Metodická podpora autorů témat
- Obsahová a jazyková kontrola témat, úprava na základě připomínek
- Schvalování témat odborníky z praxe

BŘEZEN AŽ KVĚTEN 2015

- Sestavení JZZZ 2014/2015 – jednotná zadání pro cca 114 oborů vzdělání. Zveřejnění pro školy
- Příprava škol na závěrečné zkoušky 2014/2015 – metodická a technická podpora včetně zajištění písemné zkoušky na počítači

ČERVEN 2015

- Průběh zkoušek 2014/2015 ve školách – metodická a technická podpora

ČERVENEC AŽ ZÁŘÍ 2015

- Sběr dat o realizaci závěrečných zkoušek 2014/2015, vyhodnocení
- Vypořádání připomínek škol k tématům JZZZ 2014/2015, oprava chyb

ZÁŘÍ AŽ PROSINEC 2015

- Tvorba nových témat, aktualizace stávajících:
Sběr podnětů ze škol a od odborníků z praxe
Vyhledání autorů a jejich příprava na práci v informačním systému NZZ
Autorská práce na tvorbě a aktualizaci obsahu témat pro písemnou, praktickou a ústní zkoušku 2015/2016
Metodická podpora autorů témat
Kontrola témat, úprava na základě připomínek
Schvalování témat odborníky z praxe
- Správa informačního systému NZZ:
Správa a údržba databanky témat, úkolů a oblastí
Správa škol a oborů – cca 500 škol, cca 2 050 oborů vzdělání (školoborů)

5.3 E-LEARNINGOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ TVŮRCŮ A UŽIVATELŮ JEDNOTNÉHO ZADÁNÍ

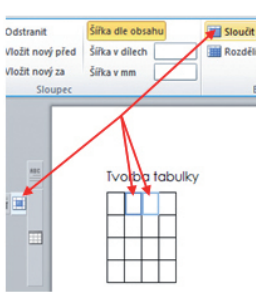
Tvorba témat závěrečných zkoušek je po metodické i organizační stránce náročná, proto se dosud editoři jednotného zadání každoročně povinně účastnili vzdělávacích seminářů v Národním ústavu pro vzdělávání v Praze. Kromě sumy administrativních, organizačních a metodických záležitostí spojených s tvorbou jednotného zadání si zde osvojovali základy práce v internetovém informačním systému nové závěrečné zkoušky (IIS NZZ). Znalost práce v tomto systému je nezbytnou podmínkou jak pro tvorbu témat, tak pro utváření databáze témat a sestavení jednotného zadání pro závěrečné zkoušky v jednotlivých oborech vzdělání. Vzdělávací semináře se organizovaly rovněž pro školy, které prostřednictvím webového portálu nové závěrečné zkoušky jednotné zadání získávají a potřebují informace o tom, jak je mají při závěrečných zkouškách využívat.

E-learningové vzdělávání tvůrců a uživatelů jednotného zadání tyto semináře nahradí. Je to důležité proto, aby v jednotlivých učebních oborech mohli podle aktuálních potřeb nadále vytvářet nová témata autoři, kterými jsou učitelé odborných škol z celé ČR, a aby všechny odborné školy měly dostatek informací o tom, jak organizovat závěrečné zkoušky podle jednotného zadání. Informační systém nové závěrečné zkoušky byl proto obohacen o aplikaci určené pro tvorbu a zpřístupňování vzdělávacích materiálů pro e-learning, nazvané Knihovna a Studovna.

JZZZ IIS - Kurzy :: Ovládání textového procesoru Edix Stáhnout lekci v PDF Řešit úlohu Zavřít lekci

Lekce č. 5 : Vložení tabulky strana 7 z 8

Slučování buněk

Pokud bychom chtěli sloučit dvě buňky do jedné (např. jako společný záhlaví dvou sloupců), klikneme do první buňky z těch, které chceme sloučit, následně klikneme na symbol buňky v náhledu struktury textu.

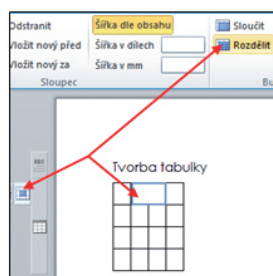
V **Panelu nástrojů** se nám otevřou nástroje pro práci s tabulkou. Stiskneme klávesu **Ctrl** a klikáme postupně na všechny buňky, které chceme sloučit – všechny se nám modře orámuji.

Ve chvíli, kdy máme buňky označené, klikneme na tlačítko **Sloučit** na **Panelu nástrojů**.

Pokud chceme rozdělit sloučené buňky, klikneme do buňky, která vznikla sloučením.

Následně klikneme na symbol buňky v náhledu struktury textu.

V **Panelu nástrojů** se nám otevřou nástroje pro práci s tabulkou, kde kliknutím na tlačítko **Rozdělit** buňky rozdělíme.

5.3.1 Komu je e-learningové vzdělávání určeno

Průběžně se vytvářejí a zprovozňují kurzy, umožňující uživatelům systému, kteří budou jejich studenty, krok za krokem získat vědomosti a osvojit si dovednosti podle jejich individuálních potřeb. Volba vzdělávacího kurzu se zpravidla odvíjí od toho, jakou bude mít student kurzu v systému přidělenou roli a funkci. Na základě přesně stanovené a vymezené role totiž může v systému vykonávat pouze takové činnosti, ke kterým má oprávnění, a učí se právě to, co k nim potřebuje znát a umět:

- Autoři témat (učitelé z odborných škol) využívají systém k vytváření témat závěrečných zkoušek v aplikaci nazvané Tvůrce témat
- Editoři tvorby jednotného zadání v něm pracují během zajišťování procesu kontroly a schvalování jednotlivých témat při jejich zařazování do databáze témat příslušného oboru v aplikaci nazvané Správce témat a při sestavování jednotných zadání pro jednotlivé obory z témat uložených do databází v aplikaci Správce JZZZ IIS
- Všichni, kdo se podílejí na přípravě jednotného zadání, jej využívají k průběžné komunikaci v aplikaci Centrum uživatele (při tvorbě tématu jde např. o komunikaci mezi jeho tvůrci a posuzovateli, tj. autorem, editorem, odborníkem z praxe jako schvalovatelem odborného obsahu tématu, pracovníkem jazykové korektury, pracovníkem metodické kontroly a případně, je-li to zapotřebí, i správcem celého systému)
- Školy si stahují a upravují jednotná zadání a získávají potřebné informace na webovém portálu nové závěrečné zkoušky, kde také mohou k jednotnému zadání uvádět připomínky
- Jednotliví uživatelé tedy mohou využívat e-learningové vzdělávání v různém rozsahu

PŘÍKLAD VZDĚLÁVÁNÍ STUDENTA KURZU PRO ROLI „AUTOR“

- Autor vždy vytváří odborný obsah nového tématu pro závěrečnou zkoušku (písemnou, praktickou nebo ústní) v příslušném oboru. Pracuje v IIS NZZ v aplikaci Tvůrce témat pod vedením editora. Jeho základní technickou dovedností je zvládnutí práce ve speciálním editoru Edix, který je určen pro tvorbu témat jednotného zadání závěrečných zkoušek.
- Pokud jde o e-learningové vzdělávání, je pro studenta, který bude mít roli autora, nejdůležitější absolvovat kurz Ovládání textového editoru Edix. Zde se dozví, že tvorba textu a dalších obsahových prvků tématu je naprosto odlišná od toho, na co je běžný uživatel zvyklý, např. z Wordu, kde napsal text a následně ho zformátoval. V aplikaci Edix totiž vkládá autor tématu nejprve jednotlivé prvky textu, takzvané objekty (většinou textové odstavce, ale může jít i o obrázky, výkresy, schémata, tabulky, vzorce, popisky), které následně naplňuje konkrétním obsahem. Formátováním textu se vůbec nezabývá, protože vše je zde pevně přednastaveno, což zajišťuje jednotnou úpravu všech vytvořených textů.
- V rámci absolvování jednotlivých lekcí tohoto kurzu se tedy student „autor“ nejprve teoreticky seznámí s tím, jak pracovat v tomto editoru, tj. jak vkládat a naplňovat jednotlivé objekty (jichž je několik desítek a některé je nutné nejprve vytvořit ve zcela jiných programech), jak kopírovat a kontrolovat texty, jak pracovat s tabulkami, schémata, obrázky, jak vytvářet prostory pro odpověď žáků, jak zpracovávat a vytvářet správná řešení, popisky, uvádět zdroje informací apod. Za každou lekcí následuje zkušební příklad, na kterém si příslušnou operaci (například vytvoření tabulky se stanovenými rozměry a proporcemi) student „autor“ přímo vyzkouší. Jestliže se mu nepodaří operaci prakticky provést, nezíská potvrzení o absolvování této lekce a nemůže pokračovat v dalších lekcích. Dalším vhodným a poměrně nenáročným kurzem pro budoucího autora bude kurz obsahující lekce zaměřené na výuku komunikace v rámci systému.

Mnohem rozsáhlejší e-learningové vzdělávání bude absolvovat student připravující se pro roli editora, který autora vede. Kromě toho, že i on musí zvládnout práci v textovém editoru Edix, dohlíží ve své pozici na tvorbu a schvalování všech témat písemné, praktické i ústní zkoušky v příslušném oboru a poté (v další roli, tzv. „Sestavovatele jednotného zadání“) sestavuje z databáze témat oboru jednotné zadání, ke kterému následně vypořádává připomínky škol a zajišťuje potřebné úpravy témat v databázi. Ke znalostem a technickým dovednostem získaným absolvováním kurzu Ovládání textového editoru Edix bude muset prostudovat ještě řadu dalších manuálů, zaměřených například na kontrolu a schvalování témat, sestavování a kontrolu jednotných zadání, spravování databáze témat pro obor, komunikaci v systému aj.

Samozřejmě, že i školy zde získají v potřebném rozsahu informace, jak pracovat s jednotným zadáním při přípravě i provádění závěrečných zkoušek. Musí být přehledné a stručné, aby seznamování s těmito záležitostmi učitele co nejméně zatěžovalo.

5.4 PÍSEMNÉ ZKOUŠKY BUDE MOŽNÉ SKLÁDAT NA POČÍTAČI

Kromě přípravy škol na povinné konání závěrečné zkoušky podle jednotného zadání bylo významným cílem projektu Nová závěrečná zkouška 2 rozšířit internetový informační systém o software pro skládání písemné zkoušky „on-line“ a pro generování témat písemné zkoušky přímo pro jednotlivé žáky.

Pozitiva pro školy:

- nemusí se starat o zabezpečení zkušebního tajemství, protože každý žák bude mít „své“ téma sestaveno až těsně před zkouškou
- učitelé budou mít výrazně méně práce při hodnocení, protože software jim body přidělené žákovi za jednotlivé úkoly a otázky automaticky sečte a převede bodový výsledek na klasifikaci známku
- ušetří na materiálním zabezpečení písemné zkoušky (tedy tištění témat, která mohou být značně rozsáhlá)

Pro skládání písemné zkoušky na počítači musí být zadání strukturováno na otázky a úkoly, ze kterých je následně možné sestavit libovolné množství témat. Součástí softwaru bude grafický editor, který žákovi umožní zpracovat odpověď ve formě obrázku, výkresu, náčrtu či schématu. Jde tedy o vývoj zcela nového softwaru, který představuje originální a inovativní řešení. Jeho funkce musí být napřed pilotně ověřena na školách, poté bude poskytnut k běžnému použití.

Jednotlivé školy mají ke skládání písemné zkoušky na počítači různé podmínky, a pokud nebudou mít o tento způsob realizace zájem, mohou provádět písemné zkoušky jako dosud. Podle odezvy ze škol je ale vidět, že zejména v technických oborech (strojírenství, elektrotechnika, stavebnictví) bude tato možnost školami velmi vítána, protože např. v oboru Mechanik opravář motorových vozidel nebo v oboru Autoelektrikář si již dříve školy vytvářely do zadání elektronické testy a o využívání ICT techniky u závěrečných zkoušek usilovaly.

JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY. PODPORA ŽÁKŮ UČEBNÍCH OBORŮ

Kolektiv autorů: Dana Kočková, Romana Jezberová, Zoja Franklová, Libor Berný, Vít Valeš

Vydal Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu Nová závěrečná zkouška 2

Sazba: Jan Velický

Foto: archiv NÚV

Červen 2015

1. vydání

ISBN: 978-80-7481-110-4

